

Jaap Terburg

De man die deze week centraal staat in de Mooiste Gezichten van Zutphen had ik door zijn opvallende verschijning al vaker opgemerkt, maar vandaag mag ik nader kennis maken en zijn verhaal opschrijven.

Hij vertelt me onder het genot van een kop koffie bij het Volkshuis dat hij 87 jaar geleden is geboren in Nijmegen. In die stad zou hij opgroeien, zijn scholen volgen tot en met de universiteit, waar hij sociologie studeerde, met als specialiteit

politicologie. Daarna woonde hij even in Rotterdam om vervolgens in Groningen terecht te komen. Inmiddels was hij getrouwd en kreeg later twee dochters. Daarna volgde zijn echtscheiding. Voordat hij zich nu precies twintig jaar geleden in Zutphen vestigde, woonde hij ter overbrugging korte tijd in Deventer. Hij koos voor Deventer als woonplaats, omdat hij graag terug wilde naar Gelderland, maar ook vanwege de kleinschaligheid, de nabijheid van water, bos en goede verbindingen.

Op jonge leeftijd wist hij aanvankelijk niet goed wat hij later zou gaan doen. Volgde de middelbare opleiding bij de Jezuïeten, voordat hij ging studeren. Sociologie was in, vertelt hij me. Omdat hij deel uitmaakte van een stroming die vroeger missie heette en later ontwikkelingshulp, is hij na zijn studie voor een jaar naar Congo vertrokken. In dat jaar ging hij zich afvragen wat hij er nou werkelijk deed en ontwikkelde een eigen visie daarop. De aanpak van de Vlaamse organisatie waarvoor hij er werkte was patriarchaal en paste hem niet goed.

Eenmaal terug in Nederland is hij betrokken geweest bij het ontstaan van D66. Na vervolgens een korte periode aan de Universiteit van Groningen te hebben gewerkt, is hij uiteindelijk, als beleidsmedewerker terecht gekomen bij de Kopsse Hof, de toenmalige sociale academie in Nijmegen. Daar werden leidinggevenden van zorg verlenende organisaties opgeleid in muzische vakken. Toen in het hoger onderwijs steeds meer schaalvergroting vanuit Den Haag werd opgelegd, was dat volgens hem vernietiging van goed onderwijs en is hij met vervroegd pensioen gegaan. Gedurende zijn loopbaan was hij ook vijfentwintig jaar betrokken geweest bij de ontwikkeling van cursussen rond vormingswerk bij

Woodbrookers in Barchem. In die tijd maakte hij ook kennis met de Japanse dichtvorm Haiku, waarin je zeggingskracht ontwikkelt door heel kort en kernachtig tot een essentie te komen van wat je wil zeggen. Deze dichtvorm is belangrijk geworden en gebruikt hij nog steeds.

Hij vertelt me hoe door de jaren heen altijd de hiërarchische lijnen en de omgang met elkaar voor hem een issue is geweest. ‘Ik was niet zo gecharmeerd van autoriteit’, zegt hij. ‘Ik wil dingen samen doen en niet vanuit één richting’. Dat komt als thema telkens terug gedurende zijn leven.

Na zijn pensioen is hij een ander soort carrière gestart. Doordat hij vanuit zijn persoonlijke ontwikkeling veel las en zaken onderzocht, is hij in aanraking gekomen met zogenaamde labyrinten. (red. een patroon in de vorm van een slingerend pad dat je altijd naar het doel leidt. Een oeroud universeel symbool dat gaat over het pad naar binnen, naar je innerlijk weten. Het labyrint geeft je ruimte die hoofd en hart in balans brengt.) In Deventer is hij daar tijdens zijn overbruggingsperiode voor zijn komst naar Zutphen samen met een groep vrouwen actief in geworden. In die groep is men gestart door vanuit een eigen visie een labyrint te maken van draden uit bollen wol, telkens in twee verschillende kleuren. Later zou hij een vast labyrint creëren bij de Kaardebol in Zutphen.

Door al die jaren bezig te zijn met het onderzoeken van gezagsverhoudingen, omgang met elkaar en zijn persoonlijke ontwikkeling veranderde ook zijn kijk op dingen en kreeg hij bredere interesses, waaronder die voor mode. Nadat hij bij een tentoonstelling in Utrecht prachtige kimono's gezien had, maakte zijn vriendin er later een voor hem. Het was de start

van een proces waarin hij ervaarde dat kleding betekenis had. Het is een uitingsvorm geworden die ertoe leidde dat hij inmiddels zes jaar rokken draagt. Met deze ontwikkelingen nam hij ook de tweede naam Mari aan en is het Jaap-Mari geworden. Het paste in zijn proces waarin zijn zoektocht tussen man-vrouw verhoudingen speelde. Hij had een vriendin en in Zutphen een latrelatie, maar wat ben je nou eigenlijk ? De klassieke indeling in hetero- en homoseksueel leek niet te passen. Voor hem is het veel meer fluïde, vanuit vrijheid en in flow zoals hij zelf zegt. ‘Het gaf mij een perspectief om los te komen van dualiteit, dat het anders kan. Binnen het non-binaire loopt het vrouwelijke en mannelijke door elkaar heen, maar wisselt dat ook per periode voor hem. ‘Het labirint heeft me daarin geholpen’, zegt hij. De kleuren van de twee wollen draden staan voor de dualiteit, maar samen vormen ze één systeem en het lopen erlangs ben je zelf. Zo is het in zijn leven ook. Ik vroeg hem hoe zijn omgeving daarop reageert. ‘Soms krijg ik nog wel eens grimmige blikken van mannen op straat, maar vaak ook mooie complimenten van vooral vrouwen’. Hij trekt zich van de kritische blikken niets meer aan. Dit boeiende verhaal en bijhorende portret is van een in mijn ogen prachtig en kleurrijk mens: Jaap-Mari Terburg !